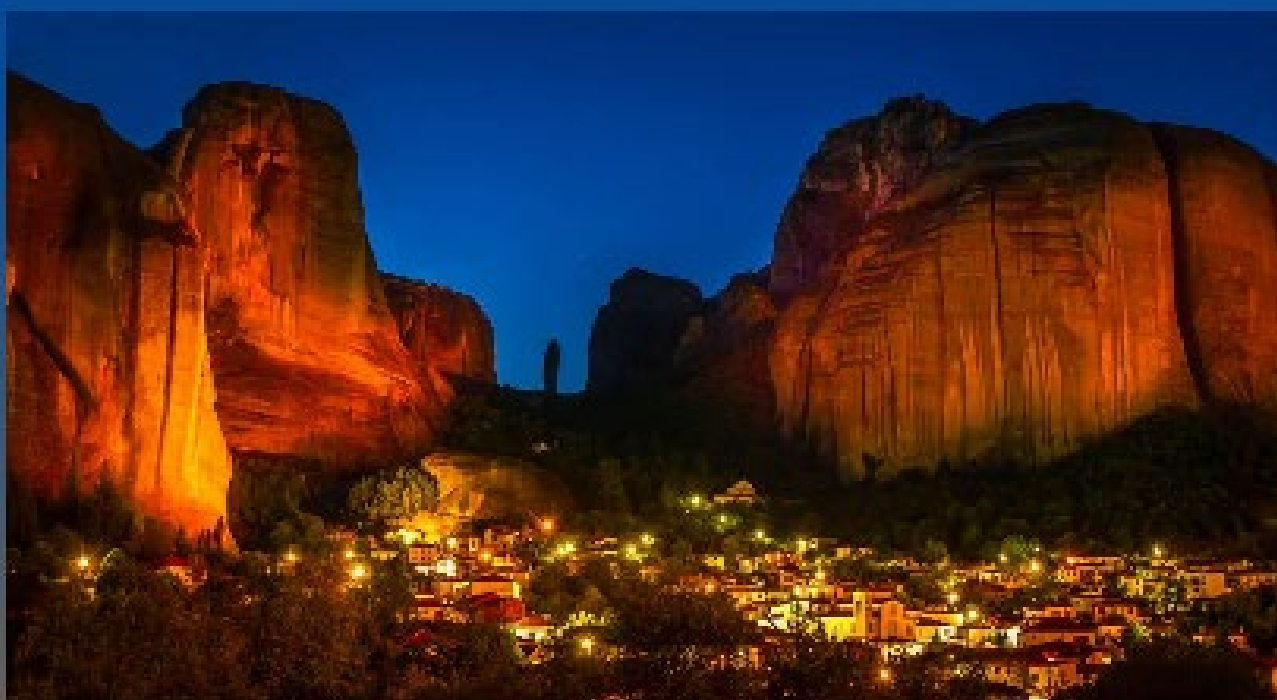

• ΜΕΤΕΩΡΑ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ •

ΟΝΟΜΑ ΜΑΘΗΤΗ: ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΤΜΗΜΑ: Ε1

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ: 2021-2022

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΡΑΪΤΣΙΝΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

Τα **Μετέωρα** είναι σήμερα το μεγαλύτερο και σημαντικότερο μετά το Άγιο Όρος μοναστικό συγκρότημα του ελλαδικού χώρου. Τα πρώτα ίχνη της ιστορίας τους εμφανίζονται από τον 11ο αιώνα, όταν εγκαθίστανται εκεί οι πρώτοι ερημίτες. Σήμερα αποτελούν έναν από τους σημαντικούς σταθμούς του πολιτιστικού χάρτη της Ελλάδας, ενώ η UNESCO (Εκπαιδευτικός, Επιστημονικός και Πολιτιστικός Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών) τα έχει χαρακτηρίσει ως μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς. Από τα τριάντα μοναστήρια που υπήρξαν ιστορικά, σήμερα λειτουργούν μόνο έξι, αλλά περιλαμβάνονται στον κατάλογο μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς.

• ΑΝΑΛΥΣΗ •

Στις βυζαντινές πόλεις ιδρύονταν, εκτός από εκκλησίες και μοναστήρια. Ο μοναχισμός ξεκίνησε ως κίνημα όσων απαρνούσαν τα εγκόσμια, αφιερώνοντας τη ζωή τους στο Θεό, και γι' αυτό εγκατέλειπαν τις πόλεις. Σύντομα τα μοναστήρια των Μετεώρων αναδείχθηκαν σε κέντρα πνευματικής ζωής με σημαντική οικονομική δύναμη. Στην κορυφή των παράδοξων βράχων, οι οποίοι βρίσκονται διάσπαρτοι μεταξύ της οροσειράς της Πίνδου και της κοιλάδας που διαρρέει ο ποταμός Πηνειός, βρίσκονται κτισμένες οι Μονές (εν την σημερινή κωμοπόλει της Θεσσαλίας Καλαμπάκα)¹

Κάθε μοναστήρι, ανδρικό ή γυναικείο, διοικούνταν από έναν ηγούμενο ή μία ηγουμένη, σύμφωνα με τυπικό που ρύθμιζε όλες, ή τουλάχιστον τις περισσότερες, παραμέτρους της ζωής σ' αυτό. Ο αριθμός των κτισμάτων που διέθετε ένα μοναστήρι εξαρτιόταν από το μέγεθος, τον πλούτο του και την κοινωφελή προσφορά του προς την πόλη, από την οποία απομονωνόταν με ψηλό περιβολότοιχο. Ο κεντρικός ναός του, το κυριακόν, αποτελούσε σημείο αναφοράς για την οργάνωση της ζωής στο μοναστήρι.³

Τα υπόλοιπα κτίσματα συνήθως διατάσσονταν γύρω από αυτό: η τράπεζα (εστιατόριο), το μαγειρείο με τους φούρνους και τα κελιά των μοναχών ήταν από τα πιο απαραίτητα κτίσματα. Εξίσου βασικές για την κάλυψη των αναγκών των μοναχών ήταν οι αποθήκες των τροφίμων («δοχεία»), οι χώροι φιλοξενίας («αρχονταρίκι») και τα λουτρά. Αν ήταν κέντρα προσκυνήματος, διέθεταν στοές και παρεκκλήσια, για την παραμονή και τη φιλοξενία (εγκοίμηση) αρρώστων

Τα Μετέωρα κατοικήθηκαν κάποτε από βασιλιάδες και αρχοντόπουλα. Ανθρώπους όπως ο βασιλιάς της Θεσσαλίας και της Ηπείρου Ιωάννης Ούρεσης Παλαιολόγος, που εγκατέλειψε το θρόνο στα 22 του χρόνια και ήρθε ν' αγιάσει στη **Μονή του Μεγάλου Μετεώρου** ως μοναχός Ιωάσαφ. Η ίδρυση της Μονής αυτής αποτελεί το σημείο εκκίνησης της οργανωμένης μοναστικής ζωής στα Μετέωρα. Χτισμένο στον πιο επιβλητικό βράχο, καταλαμβάνει μια περίοπτη θέση ανάμεσα στο μοναστικό συγκρότημα των Μετεώρων. Είναι το μεγαλύτερο και το πιο επίσημο από τα υπάρχοντα μοναστήρια των Μετεώρων, όπως υποδηλώνει και το όνομά του. Ιδρύθηκε λίγο πριν τα μέσα του 14ου αιώνα από τον Αθανάσιο τον Μετεωρίτη, ο

οποίος ήταν ο πρώτος ιδρυτής του και ο πρώτος ο οποίος ίδρυσε μια συστηματική μοναστική κοινότητα.

Ιερά Μονή Αγίου Στεφάνου

Ο γιος του Σέρβου ηγεμόνα της Ηπείρου Νικηφόρου του Β' (1359) και γόνος της βυζαντινής οικογένειας των Κατακουζηνών, έζησε στη **Μονή Αγίου Στεφάνου** ως ταπεινός Όσιος Αντώνιος. Ο βράχος της μονής αυτής κατοικήθηκε από μοναχούς στα τέλη του 12ου αι. Σύμφωνα με πληροφορίες που σήμερα δεν είναι δυνατόν να επιβεβαιωθούν, πρώτος ιδρυτής της μονής, κατά το έτος 1191 φέρεται ο όσιος ασκητής ονομαζόμενος Ιερεμίας. Η μονή βρίσκεται στο νότιο άκρο της συστάδας των Μετεώρων, ακριβώς πάνω από την Καλαμπάκα. Η πρόσβαση στη μονή είναι πολύ εύκολη, αφού ένα μικρό πέτρινο γεφύρι συνδέει το σύγχρονο δρόμο στην είσοδο της μονής. Δεξιά και αριστερά της εισόδου αναπτύσσονται τα κελιά της μονής. Στο ανατολικό τμήμα του περιβόλου βρίσκεται η εστία, ένα μικρό τετράγωνο θολωτό κτίσμα, ο στάβλος και άλλοι βοηθητικοί χώροι της μονής.

Ιερά Μονή Βαρλαάμ

τετράστυλος χώρος με τρούλο.

Κι ακόμα οι αδελφοί Αψαράδες, τα αρχοντόπουλα απ' τα Γιάννενα (οι επόμενοι ιερομόναχοι Νεκτάριος και Θεοφάνης) , που έκαναν 22 χρόνια υπομονή μέχρι ν' ανεβάσουν τα υλικά για να χτίσουν το καθολικό της Μονής Βαρλαάμ. Εποχή που ούτε νερό δεν υπήρχε πάνω στο βράχο. Μαρτυρία γι' αυτές τις “βασιλικές ανέσεις” των πρώτων οικιστών των Μετεώρων είναι το βαρέλι δώδεκα τόνων, μέσα στο οποίο συγκέντρωναν το νερό της βροχής στη **Μονή Βαρλαάμ** η οποία οφείλει το όνομα της στον ασκητή Βαρλαάμ, ο οποίος πρώτος κατοίκησε τον βράχο το 14ο αι ². Ανάμεσα στα κειμήλια ξεχωρίζει το Ευαγγέλιο που ανήκε στον βυζαντινό αυτοκράτορα Κωνσταντίνο τον Πορφυρογέννητο. Το καθολικό της μονής είναι ένας δικώνιος σταυροειδής εγγεγραμμένος, αθωνικού τύπου, ναός. Του κυρίως ναού προηγείται ευρύχωρη λιτή, ένας

Εικ. Μονή Βαρλαάμ – Καθολικό Τρούλος & καμάρες

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

- 1.Βλ. Επετηρίδα της Εταιρ. Των Βυζαντ. Σπουδών , 1929, Σελ. 290
2. Αντωνίου Θεοδοσία, Μονή Βαρλαάμ, Σελίδα 15
3. Ορλάνδος Α., Μοναστηριακή Αρχιτεκτονική, Αθήνα, 1958

· ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ·

- Βλ. Επετηρίδα της Εταιρ. Των Βυζαντ. Σπουδών , 1929, Σελ. 290
(Ένθα και τα περί των ονομάτων: Σταγοί - Καλαμπάκα)

· ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ ·

- <http://exploringbyzantium.gr/>
- <https://www.vimaorthodoxias.gr/>
- <https://meteora.com/>
- <https://en.wikipedia.org/>
- <https://www.academia.edu/>
- <https://ir.lib.uth.gr>

